

60-річчю від дня народження Віталія Сергійовича Чишка присвячується

Від пам'ятних дат життя і наукової діяльності - до турнірів його пам'яті

Життя, як байка, цінується не за довжину, а за зміст

Епікур

Ось уже декілька років ранньою весною газетні рядки сповіщають, що у Миляцькій загальноосвітній школі I-III ступенів пройшов спортивний турнір з волейболу пам'яті Віталія Сергійовича Чишка.

Читачі запам'ятали переможців змагань, порадувались їхнім успіхом. А ось хто такий Віталій Чишко, чому він залишив за собою таку незгасну пам'ять і славу, знають сьогодні не всі.

Цього літа (24 липня) Віталію Чишку виповнилося б 60 років. Та не судилось... у розквіті сил, залишивши багато незавершених справ, на 52 році життя відійшов у вічність відомий український вчений, директор Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, керівника Сектора суспільних наук Науково-організаційного відділу НАН України, доктор історичних наук, професор... і просто хороша людина Віталій Чишко.

Старші вчителі, односельчани добре пам'ятають Віталія і його маму Єфросинію Іллівну – колишню вчительку української мови та літератури Миляцької, тоді ще середньої, школи.

У березні 2001 року Віталій Сергійович приїхав в село, де відбулась його остання зустріч з учнівським та педагогічним колективом. Він багато розповів про себе, подарував свої книги. Відчував, мабуть, що це уже остання зустріч.

Непростий був його життєвий шлях. Після закінчення школи, не пройшовши за конкурсом до вузу, у серпні 1968 року поїхав на комсомольську будову до м. Жданова (нині – Маріуполь) Донецької області. Потім служба в армії, де був залишений у полку заступником командира взводу. Проте спокійна служба в навчальному підрозділі не задовольняла енергійну молоду людину. Командування не раз пропонувало В. Чишкові вступити до вищих військових училищ протиповітряної оборони, але військова кар'єра його не вабила.

Мрія про гуманітарну освіту здійснилася в серпні 1973 року зі вступом на історичний факультет Київського державного педагогічного інституту ім. О. Горького (нині – Національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова).

Справжні випробування на професійну зрілість чекали на молодого випускника вузу, коли його, що закінчив навчання з відзнакою, було призначено директором однієї із середніх шкіл Київської області. Плідну роботу у школі молодий директор сполучав з обов'язками депутата місцевої ради, активною громадською діяльністю.

Проте постійне прагнення поповнювати знання взяло гору над кар'єрою керівника: 1980 року В. Чишко вступає до аспірантури на кафедрі історії. Ми ще раз переконалися: ніщо в житті не дається без зусиль і праці. Навчання в аспірантурі завершилось підготовкою кандидатської дисертації, яку він успішно захистив на засіданні спеціалізованої вченої ради Київського державного університету ім. Т. Шевченка. Одержав науковий ступінь кандидата історичних

кафедри історії. Ми ще раз переконалися: ніщо в житті не дається без зусиль і праці. Навчання в аспірантурі завершилось підготовкою кандидатської дисертації, яку він успішно захистив на засіданні спеціалізованої вченої ради Київського державного університету ім. Т. Шевченка. Одержав науковий ступінь кандидата історичних наук. Його зараховують молодим науковим співробітником до Інституту історії АН УРСР. Активно працює в архівах і бібліотеках, встановлює творчі контакти з іншими українськими істориками. У 1989 р. у видавництві «Наукова думка» В. Чишко опублікував монографію «Українське село на шляхах науково-технічного прогресу: здобутки і прорахунки (60-80-ті роки)».

Далі знову монографії, численні методологічні статті з аграрії історії України, які принесли йому визнання наукової громадськості.

У 1990 р. ВАК СРСР присвоїла В. Чишкові вчене звання старшого наукового співробітника за спеціальністю «Історія СРСР».

Дев'яності роки стали для В. Чишка періодом не тільки плідної науково-організаційної діяльності, а й наукової зрілості.

У 1997 році захищає докторську дисертацію і отримує науковий ступінь доктора історичних наук за широкою спеціальністю – історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни.

У 1998 році йому присуджено премію НАН України ім. М. Костомарова за цикл наукових праць «Особа в історії України». Його дослідження здобули йому авторитет не лише в Україні, а й за її межами: чимало статей вийшли друком у Болгарії, Канаді, Німеччині, Польщі, США, Греції, Румунії, Чехії.

Віталій Сергійович Чишко був талановитим ученим, здібним організатором науки, людиною демократичних поглядів і переконань.

В української поетеси Ліни Костенко є такі слова:

А що таке життя?

Чи те, що переждалось?

Чи все-таки життя –

Це те, що відбулось?

Для Віталія Чишка життя було тим, що відбулось. І важко повірити в те, що час – як той кухар, кожному готує свою страву – долю.

Життя для Віталія Чишка не пройшло марно. Він не дожив до ювілею, хоча кожен ювілей – це нагода для роздумів над тим, що було. Це слушний момент для екскурсу в історію, а також можливість краще зрозуміти й оцінити сучасне, заглянути в майбутнє.

Справу Віталія Чишка продовжив його учень – Андрій Бовгиря, випускник Миляцької школи, який успішно закінчив аспірантуру з питань історичної науки і нині плідно працює в Інституті історії України НАН України. У 2010 році вийшла друком його монографія «Козацьке історіописання в рукописній традиції XVIII ст.», де молодий науковець представив аналіз списків та редакцій пам'яток історіописання XVIII ст. – літописів Граб'янки, Самовидця, «Короткого опису Малоросії».

На Харківщині і Миколаївщині успішно трудяться вчителями історії випускники нашої школи Олександр Ярмошевич та Віталій Савич. Значних успіхів у роботі досягла випускниця школи, учитель історії Велюньської ЗОШ I-III ст. Наталія Кухарець, тільки в Миляцькій ЗОШ I-III ст. школі мають фах історика, учителі Олександр Сало, Лариса Томилович, Неля Шах, Ярина Шах.

Здобуває вищу освіту вчителя історії і наймолодший наш випускник Сергій Якубович. І це ще не всі.

Значить, не марно прожив життя Віталій Чишко. До такої людської вищості не кожен дійде. Це ніби для нього написала Ліна Костенко: «Хай буде гірко. Спогади про Вас. Хай буде світло, спогадам предивним».

**Світлана ОХМАК, директор Миляцької ЗОШ I-III ст.,
учитель історії.**